TAŞOVA
tasova.gen.tr GAZETESİ

KAYIP İSTANBUL…

Yazan: Naci Konyar - 27 Ocak 2011

Sevinç Çokum'un "Kayıp İstanbul'unu bir solukta okudum. Yazarımız talebeliğimizde mesken tuttuğumuz Beşiktaş'ı,o semti iyi bilenlerin aşina olduğu Ihlamur caddesini, Çırağan'ı, Tuzcu baba'yı, Köy içini, balıkçıları,sinemaları, vapurları anlatmış. Kırk yıl öncesine götürdü Beşiktaş'ı tekrar yaşattı bize Sevinç Çokum… Ihlamurda bir tur attık, Köy içinde balıkçıların bağırtılarını duyduk. Şeref stadını, o yılların Sanlı'lı, Vedat'lı, Yusuf'lu, Zekeriya'lı kadrosunun antrenman yaptığı toprak zeminli stadı hatırladık. Beşiktaş iskelesinden vapurla Üsküdar'a geçmiş kadar olduk…

Az kuru az pilav sepetten bol ekmekle 2,5 TL'ye doymaya çalıştığımız öğrencilik günlerimize götürdü bizi Çokum'un Kayıp İstanbul'u… Ve de "geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer" lafının hangi lezzetleri tattırma saikiyle söylenmiş olduğuna…

İstanbul… Anadolu'nun her şehrinden, her ilçesinden, her köyünden insanları barındıran dolayısıyla bağı olan, insanımızın bulgurunu, tarhanasını hatta olana göre yağını, peynirini, meyvesini, sebzesini baba ocağının son kalıntılarını devşiren, yolcudan çok yükü olan otobüs firmalarının gece gündüz demeden gidip geldiği o mega şehir…

Bir yazarımıza son yıllarda İstanbul ile ilgili yayınlar oldukça arttı. Acaba bunun sebebi nedir diye sormuşlar.İlginç bulduğumuz bir cevap almışlar;

"İstanbul elden çıkınca kitaplara girmeye başladı"…

Gerçekten son yıllarda şehirleri, şehirlerin kültürünü anlatan yazılar ve kitaplar oldukça arttı. Bizler yani çocukluğunu altmışlı yıllarda yaşayan kuşaklar o yıllardan zamanımıza sürüp gelen geleneksel hayatın ve şehirlerin son şahitleriyiz. Bizler o devrin yıkılmaya yüz tutmuş son evlerini ve orada yaşayan temsilcilerini gördük ve tanıdık.Bizim çocuklarımıza o sihirli zamanı getirmek hayal.

Yeni neslin zaman tarayıcıları bizim yazdıklarımızdan farklı şeyler yazacaklar geçmişe bakarak. Yeni neslin çocukları başka bir dünyaya gözlerini açtılar, açacaklar…

Anlatırlar, yıllar önce bir İtalyan mimar, İstanbul'u bir de helikopterle havadan görmek istemiş. Şehri yukardan seyrettikten sonra;

"Bu şehri Mimar Sinan'ın torunları inşa etmiş olamaz" demiş.

Yetmişli yılların İstanbul'u ile bugünkü İstanbul'u o yıllarda çevrilmiş Türk filmlerini izleyerek daha iyi fark edebiliyoruz. Özellikle de siyah beyaz Türk filmlerindeki İstanbul'un sokakları, arabaları, evleriyle ve işgal edilmeden önceki o eşsiz boğaz manzarasıyla bir cennet köşesiymiş İstanbul…

Zamanımızda İstanbul'un yeni yerleşim alanlarına Söğütlüçeşme, Rumeli kavağı, Çınaraltı, Cevizli, Acıbadem gibi içinde bir ağacın kök saldığı adlar konulamıyor artık. Çünkü yeni yerleşim alanlarının çoğu kesilen ağaçlardan geriye kalan alanlara inşa edildi.

Şimdilerde İstanbul'da çevrilmiş dizi filmlerinde ilk göze çarpan çağdaş küresel fikriyatın dünyayı istila eden zihniyetinin sembolü olan gökdelenler…

Yıldan yıla artan sayılarıyla ve de oluşturdukları azametli görüntüleriyle, İstanbul'un kubbe ve minarelerinden oluşan siluetine meydan okuyorlar sanki…

Şehirleşme konusunda bugün gelinen nokta ülkemizde tıpkı Anadolu'nun diğer şehirlerinde olduğu gibi eski şehrin yanında boy gösteren yeni şehirlerin yani birbirine benzeyen fotokopi şehirlerin oluşması olmuştur.

Şehirleşmenin getirdikleriyle, çocukluğumuzda ağzımızı dayayıp kana kana su içtiğimiz çeşmeler kaybolmuş, top oynadığımız boş arsaya apartmanlar dikilmiş, gölgesinde oturduğumuz ağaçlar kesilmiş, baba evleri yıkılmış ez cümle şehirlerimiz şahıslarına münhasır kimliklerini kaybetmişlerdir.

Zamanımızın İstanbul'u korkutuyor biz Anadolu'nun sükunete alışmış insanlarını. İstanbul "Yattığı yerde homurdanan bir dev" gibi görünüyor bizlere. Yüksek binalar kilitlenen trafik insan kalabalığı, gülmeyi unutmuş çehreler ve koşuşturan insan manzaraları…

Yahya Kemal bugün yaşasaydı Ankara'nın neyini seviyorsunuz sorusuna İstanbul'a dönüşünü diye cevaplar mıydı acaba?…

Evet bugünün İstanbul'u trafiğiyle, gürültüsü, insan seliyle ve değişen siluetiyle Sinan'ın torunlarına yakışmıyor.

Biz kaybettiklerimizin farkındayız. Cemil Meriç bizim kaybettiğimiz üç selimden bahseder;

Akl-ı selim, Kalb-i selim ve Zevk-i selim…

Bugünkü İstanbul'un şehirleşme görüntüsü zevk-i selim kaybına tekabül etmektedir ve bunun somut göstergesidir.

Kayıp İstanbul bu üç selim'i yeniden kazanmak zorundadır.

Bunca kaybına rağmen sokakları, sahili, evleri ve tarihi mirasıyla bu şehir insana geçmişin anılarını fısıldamaya devam ediyor. Bu nedenle biz İstanbul'un öğrencilik yaptığımız yıllarındaki o halini özlerken belki de yalnız bir zaman sahip olduğumuz ve ömrün gerisinde de çağırıp durduğumuz gençliğimizi özlüyoruz.

Dünyanın incisi İstanbul her şeye rağmen yine güzel ve büyüleyici çünkü ;

Bu şehr-i Sitanbul ki bi mislü behadur

Bir sengine yekpare Acem mülki fedadur.

(Bu değeri ölçülemeyen ve benzersiz İstanbul şehrinin bir taşına bütün İran ülkesi feda edilir)

Yorum Ekle

Naci Konyar

X